

11.9.2020

**Julkisen hallinnon tiedonhallintalautakunnan kokous 6/2020 pe 11.9.2020 klo 9.00-12.00, Etäkoko-
kous, Skype**

Lautakunta

- Irja Peltonen, puheenjohtaja
- Päivi Tommila, varapuheenjohtaja, mukana klo 9.05 alkaen
- Sanna-Leena Eskola, jäsen
- Janne Mykrä, jäsen
- Matti Parviainen, jäsen
- Minna Romppanen, jäsen
- Leena Storgårds, jäsen
- Jaakko Ståhlberg, jäsen
- Markus Virolainen, jäsen

Kutsutut asiantuntijat (varajäsenet)

- Tomi Kelo
- Outi Ahti-Miettinen
- Antti Lehto (ei paikalla)
- Jaana Immonen (ei paikalla)
- Ari Andersin, paikalla klo 11.45 asti
- Heikki Heikkilä (ei paikalla)
- Aku Hilve, VM

Sihteerit

- Tomi Voutilainen, pääsihteeri
- Riitta Autere, sihteeri
- Tuija Kuusisto, sihteeri
- Suvi Metsärinta-Lehmusvaara, sihteeri
- Markus Rahkola, sihteeri
- Heidi Torro, sihteeri (ei paikalla)
- Mika Tuikkanen, sihteeri

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9.00.

2. Kokouskutsu ja läsnäolijat

Todettiin, että kokouskutsu, asialista ja sen liitteet on lähetetty lautakunnan jäsenille ja varajäsenille 4.9.2020.

Päätös: Todettiin lautakunnan kokouksen osallistujat sekä kokouksen päätösvaltaisuus.

3. Tiedonhallinnan muutosvaikutusarvioinnin mallipohja

Esittelijä: Tomi Voutilainen

Tiedonhallintalautakunta on hyväksynyt kokouksessaan 6.5.2020 tiedonhallinnan muutosvaikutusarviointia koskeva suosituksen. Suositus ei sisältänyt mallipohjaa, jota on toivottu lautakunnalle suunnatuissa eri yhteydenotoissa. Mallipohja (liite 1) katsottiin aiheelliseksi työstää ja liittää suosituksen oheen.

Keskustelu: Tiedonhallinnan muutosvaikutusarviointi tehdään lakisääteisesti kun tiedonhallintayksikössä tehdään olennaisia muutoksia tiedonhallintaan. Mallipohjan käyttöön ei velvoiteta, vaan se toimii esimerkkinä asioiden jäsentämisestä muutosvaikutusarvioinnin yhteydessä, apuvälineenä ja dokumentaationa tiedonhallintayksikön työssä ja johtamisessa. Mallipohja ei korvaa valtiovarainministeriön tiedonhallintalain 9 §:n mukaisessa lausuntomenettelyssä käytettäviä lomakkeita. Keskustelussa nousi esiin havaintoja olemassa olevan suosituksen muutostarpeista, mm. kuntien tiedonhallinnan osalta, ja mallipohjan täydentämisestä. Todettiin muutosvaikutusarviointisuosituksen päivityksen valmistelun sisältyvän julkisen hallinnon tiedon hyödyntämisen jaoston tehtäviin.

Päätös: Todettiin keskustelu tiedoksi. Päätettiin liittää sihteeristön keskustelun perusteella täydentämä mallipohja osaksi tiedonhallinnan muutosvaikutusarvioinnin suositusta. Julkisen hallinnon tiedon hyödyntämisen jaosto vastaa jatkossa muutosvaikutusarviointiin liittyvän suosituksen päivityksen valmistelusta myös mallipohjaan liittyvien viittausten osalta ja keskustelussa esiin nousseiden mallipohjan laajempien muutosten toteuttamisesta suositukseen ja mallipohjaan sekä yhdessä sihteeristön kanssa formaatin mallipohjan julkaisuun.

4. Tiedon hyödyntämisen jaoston asettaminen

Esittelijä: Riitta Autere

Tiedonhallintalain 10.5 §:n mukaan tiedonhallintalautakunta voi asettaa väliaikaisia jaostoja tiedonhallinnan menettelyjen kehittämiseksi. Jaostoihin voi kutsua tiedonhallintayksikköjen asiantuntijoita ja lautakunnan sihteerit toimivat jaostojen puheenjohtajina. Lautakunnan varsinaiset jäsenet voivat osallistua jaostojen toimintaan oman ilmoituksensa perusteella ilman jaostoon nimeämistä.

Keskustelu: Todettiin valtiovarainministeriön asettamien tiedonhallintalain 7 §:n mukaisten julkisen hallinnon tiedonhallinnan sekä tieto- ja viestintätekniisten palvelujen tuottamisen yhteistyöhön liittyvien työryhmien olevan jaostojen sidosryhmiä (liite 2). Asetettavassa jaostossa edistetään julkisen hallinnon hallussa olevien tietojen laajamittaista hyödyntämistä, menettelyjen kehittämistä sekä tuetaan avoimen datan direktiivin kansallista toimeenpanoa ja sen kokoonpanoa täydennetään vuoden 2020 aikana.

Päätös: Tiedonhallintalautakunta asetti julkisen hallinnon tiedon hyödyntämisen suositusjaoston, jonka tehtävänä on laatia suositus tiedonhallintalain 19.2 §:ssä mainitusta tietoineistojen ja niiden kuvailutietojen koneluettavasta muodosta sekä päivittää suositukset tiedonhallinnan muutosvaikutusten arvioinnista ja teknisistä rajapinnoista ja katseluyhteyksistä. Jaoston tehtävänä on myös päivittää tiedonhallintamallista annettu suositus uudelleenlaaditun avoimen datan ja julkisen sektorin tietojen uudelleenkäytöstä annetun direktiivin (PSI-direktiivi, (EU) 2019/1024) kansallisen täytäntöönpanon mukaisesti. Avoimen datan direktiivin kansalliseen toimeenpanoon liittyvistä muista suosituksista päätetään erikseen.

Jaosto voi järjestää työpajoja, seminaareja ja muita jaoston toimintakenttään kuuluvia tilaisuuksia. Lisäksi jaosto tekee yhteistyötä valtiovarainministeriön asettamien Avoimen datan ja julkisen sektorin tietojen uudelleenkäytöstä annetun direktiivin täytäntöönpanoa valmistelevan asiantuntijatyöryhmän (VN/7741/2020) sekä Tiedon hyödyntämisen ja avaamisen hankkeen (VM043:00/2020) kanssa.

Jaosto voi osana työtään kuulla ja hyödyntää ulkopuolisia asiantuntijoita. Jaoston kokoonpanoa voidaan tarvittaessa täydentää sen toimikauden aikana.

Jaoston toimikausi on 1.10.2020–31.12.2021.

Jaoston jäseniksi esitetään:

1. Jari Jauhiainen, oikeusministeriö
 2. Riina Loppi, sisäministeriö
 3. Aulikki Pakanen, puolustusministeriö
 4. Tiina Salminen, työ- ja elinkeinoministeriö
 5. Tarja Riihisaari, Ilmatieteenlaitos
 6. Päivi Happonen, Kansallisarkisto
 7. Aaro Viertiö, Kansaneläkelaitos
 8. Markku Huttunen, Tilastokeskus
- Suvi Metsärinta-Lehmusvaara, varapuheenjohtaja, VM
Riitta Alkula, sihteeri, DVV

Lisäksi tiedonhallintalautakunnan sihteeristö selvittää eri jaostojen osuudet ja tehtävät tiedonhallintamallista annetun suosituksen päivittämisessä.

5. Tiedonhallintamallin työpajan 25.8. yhteenveto

Esittelijä: Riitta Autere

Tiedonhallintalautakunnan järjestämä tiedonhallintamallin työpaja järjestettiin ti 25.8. kokonaan lähes 400 osallistujan verkkototeutuksena. Lautakunnalle esiteltiin tilaisuudesta kootut havainnot ja kehittämissuhteet (liite 3).

Keskustelu: Todettiin työpaja onnistuneeksi ja tapa ottaa sidosryhmien edustajia ja toimijoita mukaan hyväksi.

Päätös: Merkittiin keskustelu tiedoksi ja lähetetään työpajatilaisuuden osallistujille tieto käsittelystä. Sihteeristö valmistelee ehdotuksen jatkotyöstä ja seurannasta.

6. Turvallisuusluokiteltavien asiakirjojen jaoston tilannekatsaus

Esittelijä: Tuija Kuusisto

Keskustelu: Todettiin asetettujen jaostojen välinen yhteistyö tarpeelliseksi asioiden sujuvan valmistelun kannalta. Todettiin turvallisuusluokiteltavien asiakirjojen käsittelyn osalta kunkin turvallisuusluokiteltavia asiakirjoja vastaanottavan toimijan vastaavan itse asiakirjojen asianmukaisesta käsittelystä.

Päätös: Merkittiin jaoston tilannekatsaus tiedoksi.

7. Tietoturvallisuusasioiden jaoston tilannekatsaus

Esittelijä: Mika Tuikkanen

Keskustelu: Keskusteltiin konsulttihankeista ja konsulttien hyödyntämisestä jaostotyöskentelyssä ja todettiin, ettei jaostotehtäviin liittyviä lakisääteisiä tehtäviä voi siirtää konsulttien tehtäväksi, koska kyse on julkisen hallintotehtävän siirrosta yksityiselle. Lisäksi todettiin, että lautakunnan jäsenet voivat halutesaan osallistua jaostojen kokouksiin ja työskentelyyn ja lautakunta voi halutesaan käsitellä jaoston valmistelussa olevia suosituksia tai muutosehdotuksia kokouksissaan. Lautakunnan toimintaohjeessa asiaa ei ole, mutta käsittelylle ei ole estettä ja valmistelussa olevia suositusten luonnoksia tai suositusmuutoksia voidaan tuoda käsittelyyn lautakunnan kokoukseen.

Päätös: Merkittiin tiedoksi jaoston tilannekatsaus sekä konsulttien käytön rajoitukset jaoston tehtävien suorittamisessa.

8. Kesän 2020 laillisuusarvioinnin yhteenveto

Esittelijä: Markus Rahkola

Tiedonhallintalautakunta on 26.3.2020 päättänyt arvioinnin toteuttamisesta selvityspyynnönä erikseen 20.5.2020 valituille tiedonhallintayksilöille osana arviointisuunnitelman hyväksymistä. Selvityspyynnön sisältö ja vastaajaksi valitut tiedonhallintayksiköt päätettiin lautakunnan 20.5.2020 pidetyssä kokouksessa. Selvityspyyntö lähetettiin toukokuussa ja selvitys tuli toimittaa lautakunnalle 29.6.2020. Viimeiset selvitykset saatiin elokuussa. Lautakunnan jäsenille on jaettu edellisen kokouksen asialistan yhteydessä yhteenveto arvioinnin tuloksista sekä tehtävä tämän kokouksen kokouskutsun yhteydessä (liite 4).

Keskustelu: Käytiin keskustelua yhteenvedosta ja mahdollisuuksista sen jakeiluun. Todettiin, että nyt käsiteltävä yhteenveto ei ole tiedonhallintalautakunnan arviointikertomus, vaan pohjatyötä ensi vuonna tehtävälle kertomukselle sekä sille miten lautakunnan tulisi ohjaustyötään tehdä. Yhteenveto on luonteeltaan yleinen tilannekatsaus, josta laaditaan erillinen tiedote.

Päätös: Merkittiin käyty keskustelu tiedoksi. Yhteenveto lähetetään kyselyyn osallistuneille, sen sisältö ja saatu palaute huomioidaan arviointityön kehittämisessä ja ensi vuoden arviointikertomuksessa. Sihteeristö valmistelee yhteenvedon viestinnälliseen asuun ja keskustelun mukaisia näkökohtia painottaen. Yhteenvedosta laaditaan pääkohtia avaava tiedote. Lopullinen yhteenveto käsitellään lautakunnan seuraavassa kokouksessa.

9. Vuoden 2021 toiminnan suunnittelu

Esittelijä: Tomi Voutilainen

Tiedonhallintalautakunta kävi kokouksessaan 31.8.2020 alustavan keskustelun lautakunnan 2021 toiminnan suunnittelusta. Sihteeristö on keskustelun pohjalta täsmentänyt lautakunnan toimintasuunnitelman tehtäväälistaa vuodelle 2021 (liite 5).

Keskustelu: Keskusteltiin lautakunnan jo julkaisemien suositusten ylläpidosta sekä uusista suositustarpeista, esimerkiksi säilytysaikojen osalta, sekä toimintasuunnitelman sisällöstä. Todettiin tarve ensi vuoden arviointikohteiden määrittelylle sekä toiminnan resurssitarpeen arvioinnille. Samoin tietosuojavaltuute-

tun toimiston roolista suositustyön sidosryhmänä. Esimerkillinen toiminta tiedonhallintalain täytäntöönpanossa todettiin tunnustusta edellyttäväksi toiminnaksi julkisessa hallinnossa. Keskusteltiin esimerkillisen toiminnan tunnistamisesta sekä lautakunnan mahdollisuudesta palkita näin toimineita.

Päätös: Merkittiin käyty keskustelu tiedoksi. Toimintasuunnitelmaa täydennetään jaostojen, uusien aloitteiden sekä arviointisuunnitelman ja resurssitarvekartoituksen osalta. Uutena aloitteena mukaan säilytysaikojen määrittelyyn keskittyvä jaosto. Jaostot ja sihteeristö valmistelevat toimintasuunnitelmaluonnoksen, myös tämän vuoden toiminta huomioon ottaen, lautakunnan käsittelyyn. Sihteeristö valmistelee keskustellun perusteella tiedonhallintalain täytäntöönpanossa esimerkillisesti toimineen tai toimineiden tiedonhallintayksikön tunnustuksen myöntämisen toteutuksen.

10. Muut asiat

Todettiin lautakunnan pääsihteerin, neuvotteleva virkamies Tomi Voutilaisen siirtyvän lomalle ja virkavapaalle vuoden 2020 loppuun. Kiitettiin pääsihteeriä erinomaisesta työstä lautakunnan pääsihteerinä. Pääsihteerinä jatkaa 13.9.2020 alkaen tietohallintoneuvos Aku Hilve valtiovarainministeriöstä.

Tiedonhallintalautakunnan sihteeristöä on täydennetty nimittämällä lainsäädäntöneuvos Eeva Lantto lautakunnan sihteeriksi.

11. Seuraava kokous

Tiedonhallintalautakunnan seuraava kokous on to 8.10. klo 12.00-15.00 yhteys Skypellä.

12. Seuraava kokous

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.56.